Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Forn de calç del fondo de la Romaguera

Olivella

Ubicació

Comarca:	Garraf
Lloc/Adreça:	fondo de la Romaguera
Emplaçament	Al fondo de la Romaguera, a 35 metres del torrent del mateix nom.
Alçada:	102

Coordenades:

Latitud:	41.30425
Longitud:	1.78152
UTM Est (X):	397996
UTM Nord (Y):	4573249

Classificació

Número de fitxa	08148 - 151
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Contemporani Popular
Segle	XX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Esfondraments parcials.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08147A03300003
Autoria de la fitxa	Xavier Esteve i Gràcia
Data de registre de la fitxa:	ds., 01/07/2017 - 02:00

Descripció

El forn de calç del fondo de la Romaguera és una estructura construïda de planta circular que aprofita un desnivell natural com a paret. Consisteix en una cambra de combustió o canó de forma cilíndrica, amb uns 4,30 metres de diàmetre i 1,30 metres d'alçada. No s'observa la porta d'entrada. Les parets de l'interior de la cambra de combustió, excavada majoritàriament al subsòl d'argiles i en part revestides de calç, pedres i argila per millorar-ne l'aïllament, estan completament rubefactades fruit de les altes temperatures assolides en aquest forn. A la part alta del canó s'hi conserva parcialment la vora, feta amb grans blocs de calcària units per morter de calç.

Observacions:

Localitzat i inventariat pel Cos Agents Rurals.

Història

Els forns es llogaven als grups de calciners que extreien la pedra, la coïen i més tard la venien sencera o acabada en calç. El procés de producció d'una fornada podia durar entre un mes i mes i mig de feina. També, de vegades era el mateix propietari qui contractava un grup d'homes que l'ajudessin per a produir una partida de calç. Primer de tot, per fabricar la calç es necessitava combustible, que s'obtenia desembrossant el bosc ja que es s'iniciava una combustió del forn i aquest assolia temperatures entre 800 i 1000 ºC. El següent pas era la pesada feina d'arrencar la pedra calcària amb pics i malls. Després es transportava la pedra i els fogots amb els carros fins al lloc on era situat el forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida: a baix les més grosses i a dalt del curull les més petites. A la part inferior es deixava una finestra o boca per introduir-hi la llenya amb una mena de forca anomenada gavell. Quan començava l'encesa, ja no es podia parar fins que el mestre calcinaire deia que la pedra era ben cuita. Durant el procés de cocció que podia durar, sense interrupció, 10 o 15 dies, la fornada de pedra calcària s'havia transformat en calç viva. Les pedres estaven cuites i es convertien en calç quan adquirien un color blanquinós i a més, quan desapareixien les juntes entre les pedres. La millor estació per fabricar la calç és a l'estiu perquè la humitat no anava bé per fer una fornada. A més, aquesta calç la fabricaven els calciners que s'encarregaven de fabricar-lo correctament. La utilitat de la calç era en la construcció per a fer les parets (per a unir les pedres), barrejada amb aigua i argila o arena s'utilitzava per a arrebossar les façanes i emblanquinar les cases. També servia a impermeabilitzar les cisternes i els safarejos així com per a desinfectar i també tenia un ús agrícola per a ensulfatar les plantes contra les plagues. El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un forn de forma rodona fet dins la terra o la roca. Es necessitaven temperatures d'entre 800°C i 1000ºC perquè el carbonat de calci s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per a aconseguir aquest procés es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'uns tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres. La producció de calç va tenir una certa importància fins a mitjans segle XX, com ho demostra l'existència de moltes olles o forns arreu del territori. D'aquesta antiga activitat, tan estesa a les nostres muntanyes, solament resta el mut testimoni d'aquells forns que en l'actualitat estan mig enrunats i tapats per la vegetació.